REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 247. **Brașov, Duminecă 7 (20) Noemvrie.** **1904.**

Din causa sfintei sĕrbători de Luni, diarul nu va apăré până Marți séra.

Amânarea dietei.

Din momentul când contele Tisza a venit cu planul de a-și reînoi moțiunea sa din Martie a. c. ce avea de scop sĕ ajungă pe cale piezișe la dorita revisuire a regulamentului camerei, s'a vĕdut că de astă-dată e hotărît sĕ întrebuințeze orĭ-ce mijloc pentru a sugruma obstrucțiunea și a asigura posițiunea actualului guvern. Acésta posițiune ajunsese acum a nu fi amenințată într'atât de jos din partea malcontenților și opoșiționalilor maghiarĭ, cât mai mult de sus din partea cercurilor normative, față cu carĭ contele Tisza a trebuit sĕ ia un angajament fix, mai ales în ce privesce revisuirea legei militare, impusă monarchiei nóstre de împrejurările exteriórе.

Las' că și budgetul și pactul economic reclamă o urgentă resolvare de către dietă. Dér cea mai capitală cestiune rĕmâne aceea a armatei, care până adĭ n'a înaintat în resolvarea ei nicĭ măcar cu un pas, ba față cu Ungaria a dat chiar îndĕrĕt prin cunoscutele concesiunĭ militare făcute pe contul unității armatei, nu de bune voie, ci de sîla stării parlamentare desolate, creată prin agitațiunile obstrucționiștilor maghiarĭ.

Numai înainte cu câte-va dile s'a făcut pe acest teren o nouă concesiune în ce privesce armamentul honvedimei cu scop ca sĕ i-se ajute contelui Tisza de a ajunge mai ușor la țînta sa, care este de a face pentru viitor cu neputință abstrucțiunea în cameră.

Ei bine, Tisza șĭ-a înțeles rolul și nu se póte nega, că în cele din urmă a desfășurat tótă energia spre a-șĭ împlini angajamentele luate față cu coróna. De când s'a întrunit dieta în tómnă, Tisza a înaintat cu pașĭ repedĭ spre realisarea țîntei sale și, după-ce a făcut mai multe încercărĭ zădarnice pentru a dobândi și conlucrarea oposiției în scopul revisuirei regulamentului, a venit cu moțiunea lui Daniel, apoi cu propunerea de a se întroduce ședințe paralele ale camerei și în fine a eșit cu tromful în ședința de aséră și, în mijlocul unui sgomot infernal și a unei iritațiunĭ ne mai vĕdute, care a degenerat în bătăi, a forțat votarea moțiunei Daniel și în urmă a presentat camerei revoluționate rescriptul regesc de amânare.

Sorții au cădut așa-dér. De-acum, décă furtuna ce va urma votului forțat de erĭ nu va mătura pe contele Tisza de pe fotoliul ministerial, se va puté dice: absolutismul parlamentar ungar nu a fost, ci va fi.

Apponyi, Kossuth, Zichy, Szederkenyi și cum îi mai chémă pe șefii oposiționalĭ maghiarĭ, după-ce s'a depărtat Tisza cu óstea partisanilor sĕi din cameră în urma amânării, au ridicat degetele dreptei și au depus jurămênt, că nu se vor da, ci vor lupta până la extrem pentru causa lor sfântă națională, așa cum ei o înțeleg și o vreau.

Ce va urma de aicĭ nu se scie. Décă nu se va întêmpla ceva cu totul extraordinar, credem că după amânarea dietei va urma disolvarea ei.

Propunerea lui Roosevelt, președintele Statelor-Unite referitor la o a dóua *conferință de pace la Huaga* a fost primită de guvernul austro-ungar. Ambasadorul american din Viena, *Storer*, a însciințat telegrafic pe guvernul sĕu despre acésta. Se aștéptă, că și celelalte state se vor declara în curênd și după-ce vor sosi rĕspunsurile, se vor începe tratativele cu privire la completarea programului.

Incidentul de la Hull. După cum se telegrafiéză din Londra, mai mulțĭ martorĭ ascultațĭ de comisiunea investigatóre în diua de 17 Noemvrie au depus, că în séra fatală nu numai amiralul rus, dér *chiar și pescarii englezĭ au credut în adever că în flotilă manevrau nisce torpilóre.* Mai departe după atac, pe la órele 4 diminéța a fost vĕdut un vapor mare la distanță de o milă de la vasul de pescarĭ *„Robbin"*. Subofițerul prim al vaporului de pescarĭ *„Gull"* a depus că în timpul canonadei Rușilor a zărit un obiect negru apropiându-se. Era un vapor cu luminile stinse. Eu eram în firma credință că e un *torpilor* și numai după-ce s'a apropiat mai tare am vĕdut că era vaporul misiunei creștine. La întrebarea procuratorului rusesc, décă este sigur că era vaporul misiunei creștine, martorul a rĕspuns că *nu este sigur.* Inginerul Smirke de pe *„Gull"* declară că a audit dicênd pe căpitan: „Uite un torpilor".

Din ce în ce iese mai mult la ivélă că flota ruséscă a procedat fiind de bună credință și n'a avut intențiunĭ ostile față cu supușii Britaniei.

Din dieta ungară

Ședința de la 17 Noemvrie.

In dietă sĕ urméză tot cu mai multă înverșunare, am puté dice cu foc și cu patimă ne mai pomenită, încăerarea între guvern și oposiție. Ministrul președinte *Tisza* e firm decis a-șĭ duce la sfîrșit planul de revisuire a regulamentului, spre care scop el întrebuințéză tóte mijlócele posibile. Acum face încercărĭ cu întroducerea sistemului de *ședințe paralele.* Asupra acestei propunerĭ a contelui Tisza s'a și votat deja, fără discuție, majoritatea primind'o cu mare gălăgie și alaiŭ.

Sĕ vedem însĕ ce s'a petrecut în ședința de *Joi 17 Nov.:*

La ordinea dilei fiind propunerea lui Tisza privitóre la *revisuirea regulamentului,* deputatul I. *Hock* a declarat în numele „noului partid" (Banffy), că un regulament de cameră, care s'ar primi pe basa moțiunei-Daniel, fie *ad hoc*, fie definitiv, *nu-l va considera de valabil și nu i-se va supune.*

Francisc *Kossuth,* în numele partidului sĕu și în aplausele oposiției, declara că va considera de *ilegal* un astfel de regulament. A rugat apoi pe Tisza sĕ caute o modalitate prin care sĕ se evite o astfel de situațiune: sĕ renunțe adecă la ideea revisuirei.

Ministrul președinte *Tisza* luând imediat cuvêntul a dis, că numai din stimă față de Kossuth vorbesce din nou în cestiunea acésta. El învinuesce oposiția, că a trecut pe terenul *obstrucțiunei technice* și că *fură vremea*; regulamentul camerei nu s'a adus pentru apĕrarea minorității, ci pentru apĕrarea „națiunei". E în interesul „națiunei", ca dieta sĕ lucreze în ordine și sĕ nu fie pironită pe loc *de o fracțiune, care eventual stă în serviciul unor interese streine*; *nu va renunța la revisuirea regulamentului,* fiind-că nu e permis, ca țéra sĕ fie lăsată a cădé în prăpastie.

Adresându-se apoi către oposiție, dice: D-vóstră creațĭ mereu *exlex-urĭ.* Dér n'a fost óre silit guvernul în stare de *exlex* sĕ vateme principiile fundamentale ale constituțiunei, numai ca sĕ împiedece o nimicire totală? Décă extrema necesitate justifică o astfel de atingere a constituției, cu cât mai justificată e ignorarea unor dispozițiunĭ din regulament? Da, eu spun franc, că pentru a puté menține principiile fundamentale ale constituțiunei, un moment măcar nu vom șovăi a jertfi una séu alta din dispozițiunile laterale ale regulamentului.

Tisza urmând, se provócă la forța morală a „națiunei", care va înfrânge pe aceia, carĭ nu vor sĕ se plece.

Un mare sgomot isbucni atuncĭ pe băncile oposiției. Contele *Tisza* aruncându-șĭ privirea fulgerătóre spre galerie, dise:

— Regret, că pe galerie nu se află acum națiunea întrégă, ca sĕ vĕ vadă purtarea. Apoi încheie dicênd: „Décă bunul Dumnedeu nu vré peirea acestei națiunĭ, victoria numai a nóstră póte sĕ fie".

Discursul lui Tisza a pus în mare mișcare drépta liberală. Ea înscenà o mare manifestație pentru Tisza cu „eljenurĭ" formidabile, carĭ ținură mai multe minute necontenit.

Presidentul a acordat o pausă de câteva minute și garda tiszaistă eși în massă pe coridóre, continuând ovațiunile. Independiștii ascultară un timp în liniște, apoi isbucniră în puternice strigărĭ de *„Abzug Tisza!"* și cântară în cor: *„Kossuth Lajos azt izente"*.

După redeschiderea ședinței, *Vazsonyi* (democrat) a ținut un discurs mai lung în care a vorbit și despre lărgirea dreptului electoral.

Către finea ședinței presidentul a anunțat, că pe basa §-lui 203 din regulament, ministrul președinte Tisza a presentat o moțiune privitóre la *întroducerea de ședințe paralele.* (Asupra acestei propunerĭ s'a votat în ședința de erĭ.)

Ședința de la 18 Noemvrie.

S'a deschis la órele 10 a. m. Koșutistul *Justh* Gyula a atacat violent pe Tisza pe tema revisuirei.

Contele *Tisza* i-a rĕspuns îndată declarând, că cel care după modificarea regulamentului nu se va supune acestuia, are sĕ fie considerat de *rĕsvrătitor în contra ordinei legale.*

A luat apoi cuvêntul contele *Apponyi,* ca sĕ protesteze în contra întroducerei ședințelor paralele. — *Rakovszky* a declarat, că va desvĕli pe Tisza, și a și început sĕ facă desvĕlirĭ, spunênd despre ministrul președinte fel de fel de lucrurĭ.

Un mare sgomot se produce. Mulțĭ din oposiție săriră de pe băncĭ și proferară la adresa lui Tisza tot felul de batjocurĭ.

Contele *Tisza* ridicându-se spune, că nu va reflecta la palavrele debitate de nisce strohmanĭ.

Acum se ridică *Mezőssy* Bela și presentă un manifest al *oposiției coaliste,* în care se protestéză în contra întroducerei de ședințe paralele.

S'a făcut apoi votare asupra propunerei contelui Tisza, ca de erĭ (Vinerĭ) începênd sĕ se țină câte douĕ ședințe, una de la 10—2, alta de la 4—9 óre séra. Votarea s'a făcut prin ridicare. *Propunerea a fost primită cu mare majoritate.*

După amiadĭ la órele 4 ședința s'a continuat, la ordinea dilei fiind propunerea de revisuire. La începutul ședinței, oposiția a înscenat o mare manifestație contra lui Tisza și a guvernului. Presidentului Perczel i-s'au strigat fel de fel de insulte.

In mijlocul unei învălmășelĭ generale, oposiția a cerut ședință secretă. Ea s'a ținut și koșutistul Benedek șĭ-a spus gravaminele lui despre atingerea regulamentului.

Deschiderea „Reichsrath"-ului.

Reichsrath-ul austriac a fost deschis alaltă-erĭ. La ședință au participat toțĭ miniștri. Ministrul-președinte *Koerber* fù primit cu înjurăturĭ și strigărĭ de *„pfui"*, *„abzug"* de către deputații partidului german.

S'au presentat mai multe proiecte de lege între carĭ și proiectul de budget pe 1905.

A luat apoi cuvêntul ministrul președinte *Koerber.* Vorbind despre *situația politică generală,* s'a ocupat pe larg cu *cestiunea naționalităților*, între continuele protestărĭ ale pangermanilor. Declară, că guvernul nu vré sĕ facă favorurĭ nicĭ unei naționalitățĭ. Raporturile interne ale Austriei sunt de așa natură, încât nu putem fi crutațĭ de rivalisărĭ, eu cred însĕ, că luptele acestea trebue reduse pe teren legal și între limitele legalității.

Trece apoi la *afacerea facultății de drept italiene din Innsbruck* și face istoricul acestei facultățĭ. Vorbesce apoi despre evenimentele de la 3 Noemvrie din Innsbruck și declară, că legea va pedepsi pe cei vinovațĭ. (Contradicerĭ sgomotóse și mare sgomot pe băncile pangermanilor. *Stein* și *Malik* strigă: Criminalii principalĭ umblă liberĭ. D-vóstrĕ sunteți criminalul principal! *Iro:* Du-te la Triest, și te bate acolo cu Slovenii).

Wolff: Ce gândescĭ? Vréi sĕ repețĭ scena din salonul d-tale?

Koerber: Nu primesc lecții de la dumniata.

Wolff: Nu-mĭ poțĭ impune; o sĕ te învĕț, cum trebue sĕ vorbescĭ cu deputații.

Koerber: Sĕ nu cutezĭ sĕ-mĭ vii aprópe... Continuând spune, că trebue sĕ se încheie cât mai curênd convenția vamală cu Ungaria. Décă vor înceta legăturile esistente, *se va primejdui monarchia.* Incheie apelând la deputațĭ, sĕ lucreze în vederea binelui public.

Dr. *Erler* cerênd cuvêntul vorbesce despre evenimentele de la *Innsbruck.* Critică procederea locțiitorului și a miliției și acusă pe studenții italienĭ și pe guvern. Impută ministrului de culte, că nu șĭ-a ținut promisiunea de a duce în alt loc facultatea italiană din Innsbruck.

El însĕ n'a procedat independent, ci ca *călăul lui Koerber.* De pe fotoliurile ministeriale, dice, se rĕspândesc miasme pestilențiale. Sĕ se curețe aerul de aceste miasme, și atuncĭ parlamentul va fi érășĭ sănĕtos.

Koerber vorbesce din nou despre turburările din Innsbruck. Pangermanii îl atacă cu mare violență. *Stein* și *Malik* îi strigă lui Koerber: *Ucigaș!* — *Koerber* continuând declară, că guvernul nu póte fi învinuit de rĕspundere.

Declaraţia lui Koerber provócă un sgomot infernal. Ei strigă furioşĭ: Minciunĭ! minciunĭ! Sgomotul infernal duréză minute întregĭ. Şedinţa a fost închisă în mijlocul celei mai marĭ iritaţiunĭ.

„Românii din Ardeal.“

Sub titlul de mai sus se pot vedé ḑilnic articole prin ḑiarele maghiare, scrise în cea mai mare parte de nisce scribĭ beciznicĭ, carĭ habar n'au de ceea-ce scriu. Nicĭ unul nu cunósce limba, istoria, obiceiurile, aspiraţiile, cultura nóstră. Este suficient că póte sĕ îndruge câte-va frase unguresci în carĭ sĕ înjure, batjocuréscă, insinueze, suspiţioneze etc. pe Românĭ şi deja numele lui e slăvit printre Maghiarĭ, ca a unui erou, care a contribuit la „salvarea patriei“, şi în cele mai multe casurĭ individul face carieră.

In timpul din urmă vedem ḑilnic articole de soiul celor schiţate mai sus în „M. Szó“, la care se scie că colaboréză jidovaşul ce sĕ încercase sĕ ne fericéscă mai anul trecut cu socialismul scriind la fiţuica „Adevĕrul“, care de atuncĭ a perit de inaniţie. Acum caută sĕ se fericéscă pe sine debitând tot felul de îmbălăciunĭ injuriόse la adresa Românilor. Acest jidovaş scie, ce e drept, românesce căcĭ din nenorocire şĭ-a dobândit instrucţia la un gimnasiu românesc, îi lipsesce însĕ buna credinţă şi ca jidov ce este, sufere de un cusur ereditar, care îl lipsesce a priori de facultatea de a puté contribui la soluţiunea vr'unui diferend între popóre. Suficienţa trufaşă şi sarcasmul semitic nu sunt elemente proprii pentru a resolvi chestiunĭ marĭ. Cu atât mai deplorabilă trebue sĕ fie prostraţia intelectuală şi morală a cetitorilor unei foi maghiare, carĭ se lasă instruiţĭ în cestiunĭ vitale de nisce imberbi halucinanţĭ. Mai deunăḑĭ jupânul, care dealtmintrea are precaţiunea a se înveli în mantaua anonimităţii, se avêntase până la tractarea cestiunei reformei studiilor teologice în seminarele române gr or... Audĭ neruşinare!...

Rar avem prilegiul sĕ vedem tratată cestiunea naţionalităţilor cu seriositatea, ce o compórtă. Aşa am vĕḑut înainte de asta cu câteva lunĭ pe bĕtrânul Mocsáry ridicându-şĭ glasul. Adevĕrat, că „Egyetértés“ la ospitalitatea căruia a apelat Mocsáry, s'a grăbit sĕ decline „complicitatea“, dér cu tóte acestea articolele înţeleptului bărbat n'au pierdut nimic din importanţa lor.

Am tradus acele articole şi le-am comentat. Pressa maghiară însĕ a observat „conjuraţiunea silenţiului“. Nicĭ un ḑiar n'a bleştit o iotă măcar. Ba, sĕ fim dreptĭ, s'a aflat totuşĭ un ḑiar în Cluşiŭ, ḑiarul „Ellenzék“, destul de şovinist de altmintrea în viéţa-i de tóte ḑilele. Intr'o ḑi de sĕrbătóre însĕ şĭ-a călcat pe inimă şi a acordat un mic spaţiu tînĕrului scriitor *Gyárfás* Elemér, care a relevat importanţa articolelor lui Mocsáry.

D-l Gyárfás este Ungur ardelean, cunósce limba românéscă şi se scie ridica la o înălţime obiectivă în apreciarea cestiunei de naţionalitate. Are cunoscinţe frumóse şi condeiŭ uşor si multă bunăvoinţă. Până acuma a scris în „Alkotmány“ mai anul trecut un articol, care a provocat óre-care sensaţie prin obiectivitatea sa, a scris mai departe o broşură despre situaţia Evreilor din România, ér acum cetim sub titlul de mai sus tot din condeiul lui un articol într'un numĕr recent din ḑiarul „E —k“. Fiind acest articol scris în ton obiectiv, merită sĕ reproducem din el unele pasage.

D-l Gyárfás critică publicaţiille şi articolele, ce apar în pressa maghiară despre Românĭ, ca pe unele care neîntemeiându-se pe cunoscinţă positivă istorică, nu pot contribui la resolvirea cestiunei. Apoi continuă:

„Românii ocupă actualmente după Maghiarĭ locul cel mai de frunte între populaţiunile patriei nóstre. Trei milióne de ómenĭ, cu limbă unitară, caracter de rassă, obiceiurĭ, moravurĭ unitare, puşĭ sub îngrijirea iubitóre a bisericelor naţionale, hălăduind sub influenţa unor idei istorice unitare şi urmărind aceleaşĭ scopurĭ politice! Am ḑis prea puţin, când susţinem că elementul român în patria nóstră este un factor de care trebue sĕ ţinem cont.

„Cu tendinţele acestea şi cu conscienţa acésta de rassă, poporul român nu se potrivesce în cadrele unui stat maghiar naţional. De aicĭ însĕ nu urméză, că trebue sĕ renunţăm la ideea statului maghiar naţional. (Ba tocmai asta urméză! — Trad.) Décă am renunţa, am tăgădui dreptul de existenţă al rassei maghiare. Pe de altă parte însĕ nicĭ aceea nu urméză sĕ *proclamăm resboiŭ de exterminare faţă cu poporul român şi că unica cheie a situaţiei ar fi nimicirea, subjugarea poporului român*!

„*Violenţa produce martirĭ şi din sângele martirilor se nasc generaţii nouĕ, carĭ ridică şi duc la isbândă stégul căḑut şi călcat în noroiŭ.*.

„Poporul român are conscienţă de rassă. Ţĕranul simplu şi advocatul de la oraş, profesorul şovinist şi ḑiaristul, popa de la ţéră şi vlădica, toţĭ sunt pătrunşĭ de convingerea, că valorarea caracterului lor etnic o singură piedecă are: maghiarismul şi că ei nu pot ajunge un viitor mai frumos, decât prăbuşindu-se puterea aceea, ce se numesce stat maghiar!...

„Este falsă frasa ce se colportéză, că trebue sĕ separăm poporul de conducĕtorii lui, sĕ dăm poporului tóte favorurile posibile, — ér *pe agitatorĭ sĕ-i ducem pe eşafod. Cine sunt agitatorii? Românii vor striga ca vechii creştinĭ: Duceţi-ne şi pe noi! Şi noi ne ţinem de dênşii!* — Tesa acésta este o frasă fără nicĭ un temeiŭ şi ne mirăm că ministrul preşedinte Tisza, care ar trebui sĕ se pricépă la asemenea lucrurĭ, îşĭ formuléză politica sa de naţionalitate în astfel de tese.

„Décă aşa-dér esistă conscienţa de rassă sănĕtósă şi décă acéstă conscienţă pentru noi este cât se póte de nefavorabilă, — problema nóstră nu póte sĕ fie recriminaţia şi ameninţările cu mânile în sîn, ci acţiunea şi munca seriósă...

D-l Gyárfás, pe cât este de explicit în premisele sale, pe atât este de şubred în conclusiunĭ, căcĭ în definitiv şi el tot la crearea statului mare şi puternic maghiar conclude.

Pentru a face conclusiunile bĕtrânului Moçsáry — tînĕrul Gyárfás încă n'are curagiul. Ii va veni însĕ póte cu etatea şi esperienţa.

Rĕsboiul ruso-japones.

Telegrame mai nouĕ din *Cifu* dau amĕnunte despre esplodarea torpilorului rusesc, ce a sosit acolo, trimis fiind anume cu scirĭ importante despre situaţia Port-Arthurului. Căpitanul vasului a trimis la Petersburg lungĭ telegrame şifrate.

Intre aceste telegrame, douĕ sunt adresate Ţarului de către generalul *Stössel.*

In telegrama cu data de *28 Octomvrie*, Stössel spune, că la 25 Octomvrie Japonesii au bombardat fórte violent forturile şi şanţurile rusescĭ de la nord şi nord-ost. A dóua ḑi ei au făcut un atac asupra şanţurilor şi a unui fort de la frontul de nord, însĕ şrapnelele artileriei garnisónei li-au împrăsciat reserva, şi atacul *fu respins.* Ruşii au pierdut 1 ofiţer şi vre-o 70 soldaţĭ ucişĭ, 8 ofiţerĭ şi 400 soldaţĭ răniţĭ. Căpitanul de geniu *Saharow* a murit de tifos.

Telegrama datată *3 Noemvrie* ḑice: Rugăm pe Dumneḑeu sĕ ţină pe M. Vóstră (Ţarul), pe cele douĕ ţarine şi pe ţareviciul. Bucuria nóstră e cu atât mai mare, cu cât *am respins tóte atacurile, ce de 9 ḑile s'au dat contra nóstră.* Astfel sĕrbătorim noi aniversarea urcării pe tron a Ţarului, aceeaşĭ ḑi în care inimicii noştri sĕrbătoreau aniversarea lui Mikado şi în care s'au fost jurat, că vor lua cetatea. *Dumneḑeu cu noi*“.

„*Novoje Vremja*“ publică scrisórea subcolonelului *Busurov* din Port-Arthur adresată familiei sale. Étă ce ḑice în scrisórea acésta: „Aḑĭ părăsesc spitalul, ca sĕ-mĭ reocup érăşĭ locul. Nu sciu décă voiŭ rĕmâné în viéţă, căcĭ fórte mulţĭ ofiţerĭ cad în luptă. Rănile mĕ ameninţă. Nervii ne sunt colosal încordaţĭ şi toţĭ suntem grozav de obosiţĭ. Ne bucurăm ca copiiĭ când avem vr'un moment de linişte. Câţĭ amicĭ şi camaraḑĭ s'au prăpădit! In momentul acesta se aude dinspre muntele de aur un marş funebru: înmormênteză pe oficerii căḑuţĭ. Viéţa îşĭ cere dreptul ei, şi aşĭ vré ca măcar odată sĕ vĕ mai vĕd. Se va întîmpla óre acésta? Rănile mi-s'au vindecat, mĕ dóre însĕ o cóstă frântă şi tot aşa mĕ dóre şi inima rănită. Dumneḑeule, cât de mult dorim toţĭ linişte şi pacea binecuvêntată“.

După o telegramă din *Londra,* raportul telegrafic ce l'a trimis *Stössel* Ţarului prin intermediarea consulului rusesc din Cifu, presentă situaţiunea Port-Arthurului în colorĭ mai puţin favorabile decât echipagiul vasului „Rastoropni“. Port-Arthurul ar fi ajuns la limita posibilităţii de resistenţă. Garnisóna nu mai are muniţiunĭ suficiente. Provisiunile sunt pe sfîrşite. De la începutul asediului au murit în Port-Arthur 30,000 soldaţĭ şi 10,000 alţĭ locuitorĭ.

După o telegramă din Cifu, Stössel ar fi anunţat Ţarului, că cel mult 20 de ḑile s'ar mai puté susţiné.

SCIRILE ḐILEI.

— 6 (19) Noemvrie.

La adunarea „status“-ului catolic au fost chemaţĭ 204 membri (68 din cler şi 136 mirenĭ). S'au presentat 91 (39 din cler şi 52 mirenĭ). Episcopul *Mailath* în discursul sĕu de deschidere a accentuat necesitatea conservăriĭ caracterului confesional al şcólelor, necesitatea iubirei şi armoniei între confesiunĭ, veştedînd tonul lipsit de spiritul evangelic în care este redactat memorandul protestanţilor. In cursul primei şedinţe s'a provocat discuţie în jurul cestiunei „*aprobăriĭ fundaţiunilor din partea guvernului*“. Deputatul Gabriel *Ugron* susţine, că guvernul violéză autonomia, când îşĭ arógă dreptul aprobăriĭ. „*Numai regele ca suprem patron* — a ḑis Ugron — *are dreptul maiestatic de a supraveghia administrarea şi întrebuinţarea fundaţiunilor.* Atâta şi nimic mai mult“. In cestiunea acésta Ugron vede ingerenţa unei secte cu colorit politic, care aruncă sĕmînţa discordiei între biserică şi stat. (Strigăte: Spune-i pe nume!) Secta acésta este francmasoneria, care în Franţa a dus în luptă statul contra bisericei şi de acolo s'a generalisat acéstă luptă în tótă Europa. In Franţa secta acésta a isbutit sĕ întroducă aprobarea ministrului de resort pentru cutare fundaţiune catolică. Tot aşa vré şi la noi guvernul. „Status“-ul este persónă morală şi are dreptul sĕ-şĭ câştige avere fără amestecul guvernului“. Ugron a făcut propunerea, ca „status“-ul sĕ raporteze guvernului ca organ al supremului patron şi de acum înainte despre fundaţiunile ce se fac, pentru a lua notă şi a controla, însĕ *sĕ nu mai céră aprobarea lui.* — Propunerea s'a primit.

Inmormêntarea lui Andreiŭ Buntoiu, al marelui binefăcĕtor al şcólelor nóstre centrale române din Braşov, va avé loc — precum am amintit deja — mâne, Dumineca d. a. la órele 2. In şedinţa sa de erĭ Eforia şcolară a decis, ca regretatul defunct sĕ fie înmormêntat cu mare pompă. Cortegiul funebral avênd în frunte eleviĭ şcólelor centrale românescĭ şi musica completă orăşenéscă se va forma la locuinţa rĕposatului, va traversa Strada

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Plante carĭ se hrănesc cu carne.

De G. Coşbuc.

— Fine. —

Dér este altă plantă, care mi-se pare mie şi mai nostimă în felul cum prinde insectele. Acésta se numesce pe latinesce *Drosera rotundifolia* si românesce nu sciu sĕ aibă nume*). Se găsesce numai prin regiunea muntósă, şi e rară. Botanistul Grecescu a aflat-o numai pe Bărnaru-mic la isvórele rîului Sucéva. Acéstă plantă e mai nălticică şi cresce pe fundul umed al mlăştinilor ce se svîntă. Foile stau în chip de rozetă, lipită de pămênt, ca şi ale fóiei grase. Din mijlocul foilor es cotóre, cam de-o palmă de lungĭ, la vîrf cu florĭ albe carĭ se deschid numai pe mare căldură, câte 2—3 césurĭ pe ḑi. Foile au un picior lung de vr'o 3—4 degete; ele sunt rotunde şi puţin scobite la mijloc ca o albie. Pe faţa de d'asupra ele au nisce perĭ roşii carĭ la mijlocul foii sunt micĭ, ér spre marginea ei se fac tot mai lungĭ, şi fie-care are în vîrf un cap roşu, aşa că fóia ţi-se pare c'ar fi plină de ace cu gămălie împlântate întrînsa. Aceste gămălii roşii sunt tot-déuna înconjurate de un suc fără colóre, aşa că strălucesc ca nisce diamante, de ţi-se pare, că e rouă. Sucul nu e nicĭ rouă, nicĭ miere, ci un fluid cleios ce-l scot gămăliile. Pe fóie găsescĭ mai tot-déuna resturĭ de aripĭ de insecte, de picióre de musculiţe, rĕmăşiţe pe carĭ planta nu le-a putut mistui.

Acum ascultaţĭ cu ce dibăcie îşĭ prinde insectele. Când vr'o biată musculiţă, atrasă de roşéţa gămăliilor şi de fluidul acela sclipitor, se aşéză pe fóie ca sĕ sugă păruta miere, s'a sfîrşit cu ea dintr'acea clipită. Perişorii aceia cu gămălii o prind între ei şi n'o mai lasă. Cum îşĭ întinde caracatiţa piciórele ei şi apucă animalul, aşa fac perişorii. Capetele lor se fac dintr'odată roşii întunecate, par-că ar simţi mânie, şi scot din ele sucul cleios în mare cantitate şi tóte se mişcă de-odată ca electrisate plecându-se pe partea unde e insecta, ca şi când ar ḑice tóte de-odată: Prindeţi-o! Firişórele se încovóie spre fóie ca degetele mânei spre palmă, strîngênd insecta; cele mai învecinate s'apléca şi ele; s'apléca spre pradă chiar şi cele mai depărtate, tóte sărind într'ajutor, din tóte părţile, cât pot ajunge şi nu trec trei secunde şi insecta e prinsă ca de-o sută de mânĭ şi e trasă la mijlocul foii, în albie, şi acolo móre înecată în sucul adunat de la tóte firişórele. După douĕ-trei ḑile nu mai găsescĭ din insectă decât părţile carĭ nu se pot mistui. Părţile moi au fost mistuite şi supte de plantă. Lucrul se întêmplă aşa: Sucul pe care-l scot gămăliile după ce-au prins insecta, conţine o materie care e asemenĭ sucurilor din stomacul animalelor, au puterea de a disolva carnea, o prefac într'un lichid, care începe a circula prin plantă, hrănind-o ca sângele pe animal. Până nu sug tot lichidul din albia foii, firişórele rĕmân tot plecate cu gămăliile spre fóie. Apoi se îndreptéză, ca sĕ prindă altă insectă. Până nu mistuesc hrana prinsă, nu pot prinde alta pe aceeaşĭ regiune a foii; o insectă nou venită póte scăpa decĭ, căcĭ firişórele nu o prind, fiind ocupate cu mistuirea. Insĕ o pot prinde pe altă regiune a foii, căcĭ numai pe-o jumĕtate a foii stau firişórele plecate pe timpul mistuirii, pe cea-laltă jumĕtate stau drepte. Prin urmare ele pot face într'aceeaşĭ clipită douĕ prăḑĭ, la drépta şi la stânga foii. Când aruncĭ fărimiturĭ de carne de-odată în 4—5 puncte ale foii, firişórele se mişcă parc'ar fi nebune, când spre-o parte, când spre alta, voind sĕ fie şi colo şi colo asupra prăḑii şi e frumos sĕ vedĭ ce joc jócă, zăpăcitele de ele.

Lucrul cel mai vrednic de băgare în sémă este, că firişórele cunosc carnea, şi nu le poţĭ păcăli. Bine înţeles ele prind nu numai insecte, ci şi carne, pe care li-o aruncĭ, bucăţelele de albuş de ou copt, sânge închegat etc. Dér când le aruncĭ nisip bună-óră, orĭ un mototol de hârtie, orĭ lemn, sare, orĭ alt-ceva ce nu e de hrană pentru ele, firişórele furióse se reped într'adevĕr şi acum sĕ prindă prada, însĕ abia „o miróse“ şi repede se întorc la loc, îndreptându-se, şi nu mai vréu sĕ scie nimic de ce e pe fóie.

Botaniştii au făcut încercărĭ şi dovedesc, că plantele acestea, când le hrănescĭ regulat cu carne, se fac mai grase, mai puternice şi produc sĕmînţă mai mare. Când nu le dai carne de loc, pier. Prin urmare carnea pentru ele nu e numai o variaţie de mâncare, ci hrana lor unică.

---

*) Botanistul Porcius ḑice, că prin părţile nordice ale Ardealului s'ar fi numind Roua cerului, dér mi-se pare, că acest nume e tradus din nemţesce Sonnentau (Roua-sórelui).

Prundului, Gróverul, va trece prin faţa şcólelor, apoi de-alungul Stradei Catarinei ajungênd la biserica Sf. Nicolae. In biserică se va celebra prohodul, ér cântările funebrale vor fi esecutate de corul mixt al bisericei Sf. Nicolae. Discursul funebral va fi rostit de către părintele Dr. V. Saftu, presidentul Eforiei, în numele Eforiei şcolare şi al comitetului parochial de la biserica Sf. Nicolae, al cărei prim epitrop a fost regretatul Buntoiu.

In loc de cununĭ peritóre pe mormêntul regretatului Nicolae de *Şustai* au dăruit: d-l Petru *Pop* jude de tribunal în pensiune *30 cor. pentru masa studenţilor din Blaşiŭ*, ér d-l Ioan *Sabadeanu* tot pentru masa studenţilor din *Blaşiŭ 24 cor.* şi pentru masa studenţilor din *Braşov 24 corone.*

Proiectul de lege cu privire la şcólele particulare din România, la care se lucréză deja în ministeriul român de instrucţiune şi care va fi presentat în viitórea sesiune a camerelor române va conţine între altele şi următórele disposiţiunĭ: Certificatele liberate de aceste şcolĭ sĕ aibă aceeaşĭ valóre ca şi certificatele şcólelor publice. Profesoriĭ institutelor particulare vor fi însĕ numiţĭ de ministeriu şi numirea lor va fi publicată în „Monitorul oficial“. La acordarea de autorisaţiunĭ pentru deschiderea astor fel de şcolĭ se va procede cu cea mai mare rigóre. Statul va percipia de la frecventanţiĭ acestor şcolĭ o taxă.

Bĕtrânul Toma pentru sĕracĭ. Am amintit, că ḑiarul „E - k“ a lansat un apel către public pentru a contribui la spesele înmormêntăriĭ tînĕrului Toma, nenorocitul erou al dramei din Cluşiŭ. La apelul ḑiarului maghiar au rĕspuns câţĭ-va inşĭ contribuind cu totul suma de 9 cor. Bĕtrânul Toma a înapoiat redacţiei suma acésta, spunênd, că tatăl are datoria a-şĭ înmormênta fiul şi afară de aceea el nu e aşa sĕrac, căcĭ are proprietate în comitatul Hunedórei. Suma de 9 coróne redacţia a predat'o primăriei din Cluşiŭ, ca sĕ o împartă conform dorinţei lui Toma, sĕracilor.

Accident mortal. La fabrica de cement a lui „Angele, Hock, Kugler & Paul“ din Braşov, s'a întêmplat erĭ un accident mortal. Anghel Bucur Moaşă lucrător în etate de 19 anĭ, originar din Dĕrste deschiḑênd uşa resorvoarului, unde se adună praful de cement, probabil sĕ se încălḑéscă, a alunecat şi a căḑut în reservoar, unde s'a năduşit. Făcêndu-se cercetare s'a constatat, că numai negrija proprie a fost causa la acest accident.

Escrocherie sub masca naţională. E aprópe o lună de când s'a ivit pe la Braşov şi prin Arad, un tînĕr elegant din regat. Spunea că e impresarul unei trupe de 9 studenţĭ din România, conservatorişti, carĭ voesc sĕ cutriere şi sĕ cunóscă Ardealul şi Banatul, dând concerte pretutindenĭ în calea lor. El isbutise sĕ-şĭ vîndă înainte bilete şi sĕ se cam mai ducă cu paralele adunate. — Acum ni-se scrie din Cluşiŭ, că Sâmbăta trecută bătu la uşa publicului de acolo, un tînĕr tot în aceeaşĭ cestiune. De astă-dată însĕ a păţit'o. Fruntaşiĭ din Cluşiŭ au prins de veste de casul din Arad, şi au luat la refec pe impresarul, care avea însemnat în carnet numele unor fruntaşĭ din Arad. Pe urmă i-s'a spus verde acestuia, că e bănuită întreprinderea lui, şi i-au refusat orĭ-ce sprijin prealabil. Impresarul a mai încercat multe de tóte, dovedindu-se fórte flegmatic orĭ cu ce era apucat, dér în acea ḑi s'a şters fără urmă. Avisăm publicul român, sĕ se ferésca de astfel de esploatatorĭ ai sentimentului nostru de dragoste pentru cei din ţéră.

Cununiĭ. Teodor *Iacoban* locotenent în regimentul 51 de infanterie, şi Leontine E. *Pĕcurar* căsĕtoriţĭ. Iacobenĭ — Sibiiu 19 Nov. n. 1904.

— Cand. adv. Aurel *Rusu* şi Elena *Górög* căsĕtoriţĭ. Şeulia de Câmpie — Riciul de Câmpie 1904 luna Noemvrie.

In urma ninsorilor marĭ, ce au venit pe neaşteptate, mulţĭ lucrătorĭ trebuind sĕ înceteze cu ocupaţiunea lor, au rĕmas pe drumurĭ. Astfel poliţia din Sibiiu s'a vĕḑut necesitată a trimite erĭ şi alaltăerĭ cu şupa aprópe 100 lucrătorĭ la vetrele lor în numĕróse comune din comitatul Maramureşului.

Scirĭ mĕrunte din România. In urma marilor ninsorĭ, ce continuă în România *exposiţia agrară* a fost închisă cu ḑiua de erĭ.

— Scirea colportată de unele ḑiare, că guvernul român ar intenţiona sĕ contracteze un *împrumut intern de 40 milione* în vederea înarmărilor propuse, se desminte din sorginte oficiósă.

— Fostul deputat Gr. Em. *Grădişteanu*, refugiat în strĕinătate a fost osîndit erĭ de către tribunalul din Bucurescĭ pentru falsificărĭ de poliţe la 4 anĭ închisóre.

Băile eforiei şcólelor române din localitate, *Mercurĭ* în 23, *Joi* în 24 şi *Vinerĭ* în 25 Noemvrie st. n. a. c. vor fi închise.

Concertul reuniunei săsescĭ de cântărĭ (Liedertafel-Männergesangverein) va avé loc astăḑĭ, 19 Noemvrie în sala cea mare a „Redutei“, sub conducerea d-lui măestru de corurĭ Paul *Richter*. Program variat. Inceputul la órele 8.

Seminţe de pădure. Ministrul r. u. de agricultură a compus un tablou despre seminţele de pădure oferite de proprietariĭ de pădurĭ pentru vêndare. Tabloul acesta se póte consulta în cancelaria camerei de comerciŭ din Braşov.

Concertul musicei oraşului. Mâne, Duminecă în 20 l. c. n. va concerta musica oraşului în otelul Europa cu următorul program: 1) Soldatenleben de Schmeling, 2) Uvertură din Wilhelm Tell de Rossini, 3) „Szülőföldem“ pentru violină (d-l Kroupa) de M. Hauser, 4) Die Schmiede de Blon. 5) Kol nidre de M. Bruch cu solo de violoncello şi harfă, 6) *Amintirĭ de peste Olt* de Elinescu, 7) Potpuri din opereta „Frühlingsluft“ de I. Strauss, 9) Sirenenzauber vals de Waldteufel şi 10) Roland marş de Warra. Inceputul la órele 8 séra. Intrarea 60 b.

Avis. Mâne de la órele 1—9 séra va fi deachisă în cetate din causa repausului dominecal numai farmacia „La speranţa“ a d-lui F. Jekelius.

Alegerile de întregire în comitate. La alegerile de întregire pentru *congregaţiunea comitatului Hunedóra*, carĭ s'au terminat sĕptĕmâna acésta, au reuşit cu totul 47 membri românĭ, dintre carĭ 16 Românĭ din 8 cercurĭ au figurat pe liste oficiale. Restul de 31 au fost aleşĭ cu liste curat românescĭ — şi anume în cercurile Băiţa, Romos, Baia-de-Criş şi Orăştie. In cercurile *Brad şi Dobra* lista Românilor a căḑut cu 2—3 voturĭ faţă de lista oficială, precum se ḑice din causă că Româniĭ s'au încredut prea mult în reuşita lor şi decĭ n'ar fi lucrat în de-ajuns.

Alegerile de întregire comitatense pentru *comitatul Aradului* s'au terminat în 17[illegible] l. c. n., alegêndu-se cu totul 150 membri congregaţionalĭ. Româniĭ au pus candidaţĭ în tóte cercurile românescĭ. Resultatul faţă de trecut a fost favorabil înmulţindu-se numĕrul membrilor congregaţionalĭ. Din resultatele cunoscute până acuma reiese, că în 17 cercurĭ au reuşit aleşĭ 42 membri românĭ naţionalişti.

La alegerile congregaţionale pentru *comitatul Sibiiului* au reuşit în cele 3 cercurĭ electorale ale Sibiiului candidaţiĭ comitetului cercual săsesc. In Avrig a reuşit d-l Ioan Candrea ér în Boiţa d-l Ioan Cloaje. Celelalte resultate încă nu se cunosc.

Viscole marĭ cu zăpadă în România.

Erĭ şi alaltăerĭ s'au deslănţuit asupra întregei Românii puternice viscole de zăpadă carĭ au causat marĭ stricăciunĭ în comunicaţiunea căilor ferate. Din *Brăila* se anunţă, că trenul de persóne 123 a rĕmas înzăpedit între staţiunile Muftiu şi Urlésca. Călĕtorii rĕmaşĭ pe drumurĭ au fost transportaţĭ cu un tren auxiliar la Brăila. Vre o 60 de lucrătorĭ au fost dirigiaţĭ la faţa locului.

Din *Constanţa* se telegrafiéză, că în decursul ḑilei de erĭ n'a sosit nicĭ un tren în gară. Reţeaua telegrafică şi telefonică a fost distrusă în întreg districtul. In urma puternicului viscol din nóptea spre Vinerĭ numĕróse case au fost desvălite şi urlóiele au fost date jos. Marea e fórte agitată şi aruncă marĭ valurĭ, carĭ au inundat magazinele din port causând marĭ daune. Din causa furtunei echipagiul vaporului grecesc „Andreeas“ a fost necesitat *a arunca în mare 160 boi* pentru a salva vaporul de peire. Cu tóte aceste sunt puţine speranţe de scăpare. Poporaţiunea din Constanţa era cuprinsă de o mare panică, deórece se lăţise vestea că *şi vaporul „Principesa Maria“* s'ar fi scufundat. In decursul ḑilei de erĭ a sosit însĕ vestea, că vaporul român a fost adus în singuranţă în portul de la Caharca. Piloţii spun, că n'au mai pomenit aşa o furtună. Vaporul *„Constanţa“* de asemenea a suferit marĭ stricăciunĭ, până a putut fi adus în siguranţă în port. Pagubele, causate în districtul Constanţei sunt fórte marĭ.

Din *Galaţĭ* se telegrafiéză, că furtuna deslănţuită alaltăerĭ continuă. Comunicaţiunea între Brăila-Galaţĭ şi Tulcea e întreruptă. Două trenurĭ s'au înzăpădit între staţiunile Barboşi şi Serbeştĭ. Multe case au fost desvălite. In comuna Independenţa s'au perdut 100 bucăţĭ de vite, ér multe au îngheţat.

Prefectul districtului a telegrafiat ministrului de interne, *că portul Sulina e inundat. In urma furtunei s'au împreunat marea şi Dunărea cu lacul de lângă Sulina şi valurile înfuriate au inundat tot ce le-a stat în cale.* Apele au nimicit tóte întăriturile esecutate pe malurĭ. *O catastrofă e iminentă.* Partea ostică a oraşului e inundată, apele au ajuns o înălţime de 1 m. şi jum. Numĕroşĭ soldaţĭ şi lucrătorĭ trimişĭ la faţa locului lucréză din rĕsputerĭ, ca sĕ scape avutul ómenilor. O ultimă depeşă anunţă, *că apele au început sĕ se retragă.*

In districtul *Ilfov* viscolul a causat de asemenea marĭ pagube. Numĕróse sate stau sub zăpadă. Comunicaţiunea e întreruptă pe următórele linii: Bucurescĭ-Constanţa, Galaţĭ-Barboşi, Ciulniţa-Slobozia, Buzĕu-Barboşi-Galaţĭ, Galaţĭ-Berescĭ, Galaţĭ-Tecuciu, Faurei-Feteştĭ şi Ciulniţa-Călăraşĭ.

Convocare

Despărţĕmêntul *Blaşiŭ* al reuniunii învĕţătorilor românĭ aparţinătorĭ reuniunii învĕţătorilor gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş, îşĭ va ţiné adunarea în sensul §-lui 21 „statute“ şi al § lui 9 „Regulamente“ în Obreja, Duminecă în *27 Noemvrie* n. a. c. órele 8 a. m. în şcóla română gr. cat.

La care se învită cu tótă căldura toţĭ membrii fundatorĭ, ordinarĭ şi ajutătorĭ, domnii preoţi în calitate de directorĭ precum şi toţĭ carĭ doresc binele şi înaintarea învĕţământului nostru naţional.

Program: 1. Asistarea în corpore la s. liturgie. 2. Deschiderea şedinţei prin preşedinte. 3. Apel nominal. 4. Cetirea şi verificarea procesului verbal din adunarea precedentă. 5. Incassarea taxelor nouĕ şi vechĭ. 6. Raportul cassarului. 7. Raportul bibliotecarului. 8. Raportul comisiunei examinătóre în persónele d-lor Crucian Simu şi Demetriu Ban (prot. şedinţei 22 Nov. 1903 pct. 10), pentru progresul aflat în şcólele române gr. cat. din tract cu ocasiunea esamenelor de primăvară a. c., care la şedinţa de primăvară din unele împrejurărĭ neprevĕḑute nu s'a putut face. 9. Disertaţiune de d-l George Bărbuleţ. 10. Alegerea celor trei comisiunĭ de câte 2 membrii (prot. şed. 22 Nov. 1903 pct. 9) a) Pentru censurarea minuţiósă a disertaţiunii, b) Pentru censurarea raportului cassarului. c) Pentru examinarea raportului bibliotecarului. Le stă în voie d-lor membrii de a lua parte la tóte comisiunile de sub a b şi c. 11. Raportul comisiunilor de sub a b şi c. 12. Designarea locului unde sĕ se ţină adunarea de primăvară. 14. Eventuale propunerĭ. 15. Inchiderea şedinţei.

Tür, 12 Noemvrie 1904.

Georgiu Făgărăşian,
preşedinte.

Bibliografie.

„Luceafărul“ n-rul 21 (15 Novembre) a apărut cu următorul sumar: 1) Despărţire (poesie) de O. Goga. 2) Lupte (schiţă) de Maria Cunţan. 3) Călătorii în Grecia I. de George Murnu. 4) In bătrânul codru (poesie) de Al. A. Naum. 5) Premiul Luceafărului: III. Din traiul nostru de ***, 6 Tragedia omului (traducere după Madách) de O. Goga. 7. La Veronica Micle de M. Cunţan. 8) Cronică şi notiţe etc. Din partea redacţiei se anuţă că d-l *Octavian Goga* redactorul responsabil plecând la Berlin, deacum înainte tóte scrisorile ce privesc redacţia sĕ se adreseze: *Redacţia „Luceafărul“* Budapeşta *IV Zoldfa utcza 7.* Abonamentul (se plătesce înainte!) pe un an 12 coróne, pe $1/2$ an 6 cor. Pentru învĕţătorĭ, preoţĭ sĕracĭ, studenţĭ (numai plătind pe un an întreg) 7 cor.

ULTIME SCIRI.

Şedinţă turbulentă. Amânarea dietei.

Budapesta, 19 Noemvrie. Erĭ séra — după şedinţa secretă ce a cerut'o oposiţiunea şi care s'a şi ţinut — redeschiḑêndu-se şedinţa publică, s'a ridicat ministrul preşedinte *Tisza* şi cu voce vibrătóre şi pasionată a declarat, că *s'a umplut cupa* şi *majoritatea trebue sĕ hotărască*, deórece „naţiunea“ nu mai póte privi cum se degradéză şi necinstesce vaḑa parlamentului.

Atuncĭ s'a ridicat de-odată întrégа tabĕră guvernamentală, urlând mai mult decât strigând: *la vot! sĕ votăm!* S'a pus adecă la vot moţiunea presentată de *Daniel* privitóre la revisuirea provisorică a regulamentului camerei.

Oposiţia a isbucnit în strigăte furióse şi a provocat un sgomot infernal, fluerând, sbierând, lovind în pupitre şi cu picióreie în podinĭ.

Preşedintele *Perczel* palid la faţă se ridică în mijlocul sgomotului asurḑitor şi ţinênd în mână *moţiunea lui Daniel* enunţă, că *majoritatea, care stă în picióre, a primit'o.*

In momentul acesta deputatul *Rakosi* V. a sărit la preşedinte, i-a smuls din mână propunerea şi a sfîrticat'o. Atuncĭ cei din oposiţie au aruncat asupra scaunului presidenţial tot ce aveau în mână, ér deputatul Justh a ridicat un scaun şi l'a aruncat spre preşedinte, pe care era p'aci sĕ-l lovéscă. Urmarea a fost *o încăerare în tótă forma între deputaţi.*

Contele *Tisza* a scos atuncĭ o hârtie ce o avea în buzunar şi a predat'o preşedintelui Perczel, care în mijlocul tumultului celui mare şi abia fiind auḑit de cei de lângă el, a enunţat, că **sesiunea dietei este amânată pe timp nedeterminat prin rescript regesc.**

După acésta preşedintele, miniştri şi majoritatea au început sĕ părăséscă sala. Oposiţia a rĕmas îndĕrĕt şi a făcut o manifestaţie ne mai pomenită până acuma în incinta parlamentului. La apelul contelui Aladar *Zichy au jurat cu toţii, că vor rĕmâné până la sfîrşit credincioşĭ causei sfinte naţionale şi vor continua lupta.* A vorbit şi *Kossuth* cu mare însufleţire şi manifestaţia s'a sfîrşit prin întonarea cântecului lui Kossuth.

Sighetul Maramureşului, 18 Nov. *In congregaţia comitatului Maramureş ţinută astăḑĭ, s'a pus la ordinea ḑilei propunerea de a se trimite ministrului Berzeviczy felicitărĭ pentru cunoscutul sĕu proiect. Dr. Ioan Mihalyi, protofiscul comitatului şi vicarul gr. cat. Titu Budu, au combătut propunerea. Membrii românĭ presenţĭ, afară de doi funcţionarĭ şi un preot* (ruşine!), *au votat contra proiectului, rĕmânênd însĕ în minoritate. Corespondenţă urméză.*

Petersburg, 19 Noemvrie. Consiliul de stat, presidiat de Ţarul ar fi hotărît a împuternici pe *Stössel* sĕ se retragă cu 8000 ómenĭ pe peninsula Liaoteşan, după-ce va fi nimicit mai întâiŭ tóte forturile, docurile şi vasele de rĕsboiŭ.

Feţele îmbĕtrânite dobândesc o înfăţişare tinerică, décă se cultivă cu renumitul lapte de castraveţĭ veritabil englezesc şi nevătĕmător al lui C. Balasa. Acest cosmetic necomparabil depărtéză după vre-o câte-va ḑile din faţă sbîrciturile, încreţiturile, sgrăbunţele, pistruile şi petele de ficat. O sticlă 2 cor. Săpun de castraveţĭ veritabil engl. 1 cor. Pudră 1 cor. 20 banĭ. Se căpĕtă la farmaciĭ. Trimeterĭ cu posta face farmacistul C. Balassa. A se feri de imitaţie.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Câştigul principal în cas favorabil **1.000,000 Coróne. (Un Milion Cor.)**

Losurĭ pentru tragerea din 24 şi 25 Noemvrie a

XV LOTERIĬ DE CLASSĂ

se capětă la firma

Braşov **MIHALOVITS & NUSSBÄCHER** Braşov cât timp va ţiné provisia losurilor.

Costul unui los de clasa I. este

	1/1	1/2	1/4	1/8
coróne	12.—	6.—	3.—	1 50
Lei noi	12.80	6.40	3.20	1.60

La trimiterĭ cu posta se socotesce şi porto.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de practicant la institutul de credit şi economiĭ **„Grăniţerul“ în H.-Dobra**, se publică concurs.

Salar anual Cor. 1000.—

Cei ce doresc a reflecta la acest post, au să-şĭ înainteze rugările până cel mult în **2 Decembre** a. c. st. n., să documenteze că au absolvat şcóla comercială şi că poseadă limba română, maghiară şi germana în vorbire şi scriere. Cei cu praxă de bancă vor fi preferiţĭ. — Alesul are să-şĭ ocupe postul în 15 Decemvrie n. a. c.

H.-Dobra, la 12 Novem. 1904.

2—2.1539. **Direcţiunea.**

Se se ceară

în interesul propriu totdeauna

Veritabila

Cafeaua Kneipp de maltă

a lui Kathreiner

numai in pachete cu marca de apĕrare »Parochul Kneipp« şi numele Kathreiner, ferindu-ne cu îngrijire de-a primi ori-ce fel de imitaţiuni de mai puţină valoare.

Liferant al Curţii Ces. şi reg.

M. Neumann

Wien, I. Kärntnerstrasse 19.

Costnme de băieţĭ de şcólă	Cor. 10	Costume de fetiţe	Cor. 16
Costume de băieţĭ matrosi	„ 12	Jachete bord de fetiţe	„ 16
Jachetă bord	„ 16	Jachete de fetiţe	„ 20
Saco de băieţĭ pentru patinat	„ 20	Saco de fetiţe pentru patinat	„ 20

La comande sĕ se arăte etatea.

Catalóge ilustrate gratis.

Comande din provincie cu ramburs.

Ce nu convine, se restitue bani.

1528,5—12.

CUI ÎĬ PLACE

o faţa delicată şi curată, fără pistrui o piele móle şi un teint trandafiriu? Acela sĕ se spele în fie-care ḑi cu renumitul săpun medicinal

Bergmann's „Lilienmilchseife“

(Marca: 2 minerĭ.)

dela Bergmann & Co. in Dresden şi Tetschen a/E.

Se capĕtă bucata cu 80 banĭ,

în farmaciile:

VICTOR ROTH la „Ursu“,
FR STENNER la „Leu“,
JUL. HORNUNG la „Arap“,
TEUTSCH & TARTLER drog. } în Braşov;
farmacia W. LINGNER,
J. B MIRSELBACHER sen. } în Sighişóra.

Nr. **2832**—1904.

PUBLICAŢIUNE.

Casele moştenitorilor după **Nicolae Mocanu** situate în Brassó cetate, strada castelului Nr. 50—52 induse în cărţile funduare ale oraşului Brassó, 31 şi 32 Nr. Top. 4896, 4897, 4898 4899, **sĕ vor vinde la licitaţie,** publică orală, séu prin oferte, **Joi in 24 Novembrie 1904**. s. n. la 9 óre a. m. în cancelaria oficiului orfanal strada Porţi Nr. 63,

Oferte în scris timbrate cu una cor. şi provĕḑute cu vadiu de 5% după suma oferită se vor primi până în 24 Novembrie 1904 la órele 2 a. m. de către conducătorul oficiului orfanal orăşenesc. Tot acolo se póte vedea şi codiţiunile licitaţiei şi a vênḑărei.

Brassó. Din şedinţa oficiului orfanal orăşenesc ţinută în 28 Oct. 1904.

3—3,1549.

Podóba cea mai frumósă a femeiĭ este **un bust frumos!**

Apa KÄTHE pentru sîn.

Mijloc sensaţional, scutit prin lege, pentru a dobîndi un bust frumos, cu efect miraculos. **Apa Käthe** se folosește numai pe din afară, de aceia e potrivită pentru orĭ-ce constituţie corporală. **Apa Käthe pentru sîn** este de feliŭ vegetabil, şi nevătămătóre.

Preţul unei sticle 4 fl. cu instrucţie.

Se trimite sub discreţiune cu rambursă prin

Mdm KÄTHE MENZEL, Wien

XVIII, Schulgasse 3, I. Stock, Türe 78

6—6.1495.

Nr. **9223**—1904.

Concurs.

La postul de oficial orăşenesc devenit vacant prin mórtea fostului oficial de cl. III a Mihail Hartmann, se deschide concurs sub condiţiunile de mai jos:

Postul e împreunat cu salar anual de 1200 cor.; banĭ pentru quartir 300 cor. si 5 quinquenale decâte 100 cor.

Concurenţii au de a dovedi:

1) Etatea. 2) Viaţa morală. 3) Studiile isprăvite. 4) Că au satisfăcut datorinţelor militare séu că au fost dispensaţĭ de aceste. 5) Aplicaţiunea de până acum. 6) Că posed limba maghiară germană şi română în vorbă şi scris.

Mai departe, că la provocarea magistratului orăşenesc respectivul e capace de a depune la cassa orăşenéscă o cauţiune corĕspunḑĕtóre salariului de pe un an.

In sensul §-lui 111 al statutelor organisătóre orăşenescĭ nu se permite respectivului oficial a se ocupa cu industria, séu a fi membru intern séu estern la vre-o asociaţiune de afacerĭ, în general a se ocupa cu óre-ce afacere în urma căreia ar dereni dependent de óre cine în afară de oficiu.

Terminul de concurs durézá până la 25 Noemvrie 1904.

Petiţiunile de concurs ce vor sosi mai târḑiu de termin, nu sĕ iau în considerare.

Brassó, în 23 Octomvrie 1904.

Dr. Frideric Jekel,
vice-comite.

La măcelăria lui

Vasilie Oltean

Tĕrgul cailor nr. 13. (colţul Valea lată)

se află de vênḑare

Un Klgr. de	**carne de berbece**	cu **24** cr.
„ „ „ „ „	**porc**	„ **52** „
„ „ „ „ „	**bou**	„ **44** „

în tótă ḑiua próspĕtă.

RÉTHY BÉLA
APOTHEKER
PEMETE BONBONS
BÉKÉSCSABA
PREIS 60 Heller

Contra tusei, reguşelĭ şi catarului are efect mai bun

Bombóne Pemete ale lui RÉTHY,

se observă că la cumpĕrare sĕ se céră espres **Bombóne Réthy,** de óre-ce sunt multe imitaţiĭ rele.

Un carton 60 banĭ.

Se cumpĕrăm numai Réthy Pemete Bombóne.

11—12.1517.

Norocul la GAEDICKE este colosal.

15 Milióne coróne am plătit în scurt timp,

Premia cea mare **600,000** Coróne cu nr. 62551

400000 Cor.	cu nr. 11119	100000 Cor.	cu nr. 42758
400000 „	„ „ 28916	100000 „	„ „ 49878
400000 „	„ „ 33464	100000 „	„ „ 87991
70000 „	„ „ 60912	60000 „	„ „ 78863
60000 „	„ „ 17357	60000 „	„ „ 82528
60000 „	„ „ 97263	30000 „	„ „ 6920
30000 „	„ „ 38691	30000 „	„ „ 90964

La XV loterie de classă reg. ung. se vor sorta éră-şi **110,000** losurĭ **55000** cu câştigurĭ, între carĭ câştigurĭ principale

Un Milion coróne {1.000,000 cor.} **Fiecare al doilea los câştigă.**

Sorţirea clasei prime **deja în 24 şi 25 Noemvrie 1904.**

Preţul losurilor:

întregĭ	jumătăţĭ	pătrariu	optimĭ
Cor. 12.—	Cor. 6.—	Cor. 3.—	Cor. 1.50 banĭ.

Se trimit pe lângă rambursă, séu trimiterea preţului înainte. Planurĭ oficiale gratuite. Checurĭ postale pentru trimiterea banilor fără porto primesc clienţii mei gratis şi franco.

Rugăm a se face comandele cât mai curând. 4—5

A. GAEDICKE cea mai norocósă colectură din Ungaria **BUDAPEST,** Kossuth Lajos utcza 11 sz.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.